

Rosina

Quora nasquèt la Rosina, aviái pas que dètz-e-uèit ans e son paire èra encara soldat. Venguèt un primièr de genièr amb l'annada novèla. Polit present caud e redond que lo mètge me pausèt sul ventre. Mas aviam pas lo sòu, ges de trabalh e la bèba de nòstres parents que trobavan qu'èra foliá de faire un nenet dins aquelas condicions.

Un matin qu'escotavi la ràdio ausiguèri la nòva que nos deviá cambiar la vida. Un coble de vièlhs, en Losera, cercavan de joines per li assegurar sa garda. Serían lotjats e pagats. Pichòta paga, ben segur, mas coma aviam pas res e que lo gaire val totjorn mielhs que lo res, telefonèri. La votz de la mamet me balhèt fisança. En mai d'aquò èra estrambordada¹ d'aprene qu'aviam un nenet.

Lo desmainatjament² foguèt lèu fach d'abòrd qu'aviam pas que tres ropilhas³. De Mende, prenguèrem lo carri que nos pausèt sus la rota davant una crotz de granit ont nos esperava lo papet. Lo cèl borrolejat de nivolassas negras èra mai que menaçós, lo vent èra bavós⁴, semblava d'aver begut totas las aigas d'aquel país. Aurelian - qu'èra lo nom del papet - se presentèt, carguèt nòstras tres marridas sacas, nos toquèt la man, potonegèt Rosina, nos faguèt montar dins la veitura e diguèt pas pus rès fins a l'ostal. Miquèl, montat davant a costat d'el ne quincava pas una. De còps nòstres agaches cavats se crosavan. Rosina bolegava pas. Arribèrem a l'ostal que raissava a ferratats⁵. Aguèrem just l'impression d'una bòria pron granda. La pòrta se dubriguèt sus la risa solelhosa de Maria. En res de temps, nos aviá levat los mantèls, aviá fach desaparéisser las sacas, e pres Rosina a la braceta⁶. Se trobèrem ataulats, per gostar diguèt Maria, e quin gostar! De pan, de lach, de mèl, de confitura, de pelardons, de noses e de qué sabi encara.

Se l'Aurelian èra un pauc-parla, la Maria, ela, èra una vertadiera basaruta⁷. Saupèrem tot de sa vida dins la serada, que s'èra maridada joina e que, ailàs, aviá pas pogut aver d'enfants, qu'aquò èra, sensa dopte, una malediccion de familha, aviá una tanta e mai una sòrre estèrlas⁸ coma ela, la falta de la grand qu'a son cinquen èra anada demandar los servicis de la fargaira d'àngels. Degun ne parlava pas, mas

¹ Estrambordada = fòrça contenta

² Desmainatjar = mudar = cambiar d'ostal

³ De ropilhas = de causas sens valor

⁴ Vent bavós = vent umid

⁵ Raissava a ferratats = ploviá fòrt

⁶ Prene a la braceta = prene dins los braçes

⁷ Basaruta = charraira, barjacaira

⁸ Estèrla = que pòt pas aver d'enfants

tot lo monde o sabiá. Amb l'Aurelian s'èran fach una rason. E ara, de veire arribar Rosina, èra coma lo perdon del Bon Dieu.

En una setmana aviam pres nòstres aises : una cambra per nosautres, una per Rosina. Miquèl aviá deserbat l'òrt, petaçat doas bicicletas e començat de netejar la jaça qu'aviá pas vist de bedigas⁹ dempuèi un brave briu. Amb la primiera nèu, dintrèrem dins l'ivèrn.

D'après Danièla Julien, *Viatge d'ivèrn*, ed. Trabucaire, 1999.

⁹ Una bediga = una feda

Texte entier pour les séries L.

Texte moins les passages en rose pour les séries S. (et la note 7)

Texte moins les passages en rose et les passages en bleu pour les séries STG. (et les notes 7 et 8)

Série L

Questions

Compréhension

Respondretz dins l'òrdre, a las questions en justificant vòstras responsas en referéncia al tèxt. Totas las responsas a las questions seràn redigidas amb de frases completas.

1. Quant i a de personatges dins lo tèxt ? Sabèm lo nom de cadun ? Enumeratz los. Quines son los ligams familiars entre los personatges ?
2. En quina sason se debana l'istòria ?
3. Qual es lo narrator ?
4. Ont van viure los joves e perqué i far ?
5. Cossí es aculhida la pichona pel coble de vièlhs ? Cossí l'explicatz ?
6. Revirar de « Quora nasquèt la Rosina... » a « ...que nos devíá cambiar la vida. » (§1 + 1^ol. §2)

Expression

Tractaretz los dos subjectes

Causiretz un narrator diferent (obligatoriament un personatge present dins lo tèxt) e li faretz contar l'arribada del jove coble. (150 mots)

Seriatz prêt a mudar per trabalhar ? Desenveloparetz la vòstra responsa d'un biais estructurat. (150 mots)

Série S

Questions

Compréhension

Respondretz dins l'òrdre, a las questions en justificant vòstras responsas en referéncia al tèxt. Totas las responsas a las questions seràn redigidas amb de frases completas.

1. Quant i a de personatges dins lo tèxt ? Sabèm lo nom de cadun ? Enumeratz los. Quines son los ligams familiars entre los personatges ?

2. En quina sason se debana l'istòria ?
3. Ont van viure los joves e perquè i far ?
4. Cossí es aculhida la pichona pel coble de vièlhs ?
5. Revirar de « Quora nasquèt la Rosina... » a « ...que nos devíá cambiar la vida. » (§1 + 1ºl. §2)

Expression

Causiretz e tractaretz un subjècte

Causiretz un narrator diferent (obligatoriament un personatge present dins lo tèxt) e li faretz contar l'arribada del jove coble. (150 mots)

Seriatz prèst a mudar per trabalhar ? Desenvoloparetz la vòstra responsa d'un biais estructurat. (150 mots)

Série S.T.G.

Questions

Compréhension

Respondretz dins l'òrdre, a las questions en justificant vòstras responsas en referéncia al tèxt. Totas las responsas a las questions seràn redigidas amb de frases completas.

1. Quant i a de personatges dins lo tèxt ? Sabèm lo nom de cadun ? Enumeratz los.
2. Quines son los ligams familiars entre los personatges ?
3. Ont van viure los joves ?
4. Cossí son aculhits ?
5. Revirar de « Quora nasquèt la Rosina... » a « ...dins aquelas condicions. » (§1)

Expression

Seriatz prèst a mudar per trabalhar ? Desenvoloparetz la vòstra responsa d'un biais estructurat. (100 mots)